

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Ян ЦЗЯНШЕН,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Наталя КЬОН,

кандидат педагогічних наук, професор,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

СТАНОВЛЕННЯ ЖАНРУ ХУДОЖНЬОЇ ПІСНІ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ КИТАЮ

Анотація. У статті розглянуто еволюцію китайської художньої пісні від початку XX до початку XXI століття. Простежено вплив європейської камерно-вокальної традиції на становлення жанру та його поступове формування як самобутнього феномену китайської культури. Проаналізовано творчість провідних композиторів і визначено тенденції сучасного розвитку жанру: міжкультурний синтез, переосмислення вокальної інтерпретації в контексті поєднання *bel canto* з китайською мовно-інтонаційною природою. Зроблено висновок, що китайська художня пісня XXI століття постає як інтегративна форма вокального мистецтва, у якій зливаються традиція, новаторство та духовна саморефлексія.

Ключові слова: китайська художня пісня; вокальне мистецтво; інтеркультурний синтез; світові й національні вокальні традиції.

FORMATION OF THE ART SONG GENRE IN THE ARTISTIC SPACE OF CHINA

Abstract. The article examines the evolution of the Chinese art song from the early 20th to the early 21st century. It traces the influence of the European art song tradition on the formation of the genre and its gradual development into an authentic phenomenon of Chinese culture. The works of leading composers are analysed, with particular attention to the contemporary tendencies of intercultural synthesis and the reinterpretation of vocal performance through the integration of *bel canto* technique with the tonal nature of the Chinese language. It is concluded that the Chinese art song of the 21st century represents an integrative form of vocal art, uniting tradition, innovation, and spiritual self-reflection.

Keywords: Chinese art song; vocal art; intercultural synthesis; world and national vocal traditions.

Жанр художньої пісні посідає особливе місце у вокальному мистецтві Китаю, відображаючи синтез національної поетичної традиції та європейської камерно-вокальної культури. Його формування відбулося у першій третині XX століття під впливом західних освітніх і культурних процесів. На відміну від народної та оперної музики, художня пісня зорієнтована на камерне звучання, глибоке осмислення поетичного тексту й індивідуальне інтонаційне вираження.

Як свого часу зазначив Лі Гуаншен (1985), художня пісня стала своєрідним дзеркалом духовної еволюції китайського суспільства, втіливши перехід від традиційної мелодичної культури до нової гармонічної та вокальної системи. Її розвиток простежується у творчості Хуана Цзи, Діна Шаньде, Шеня Пейцзи, Тань Дуня та інших композиторів, а також у виконавській практиці провідних співаків XX–XXI століть – Вей Суна, Сун Цинь, Ван Юе та ін.

Виникнення жанру китайської художньої пісні відбулося в першій третині XX століття й було пов'язане з творчими пошуками молодих композиторів – Лі Шучуна, Сяо Юмея та Хуана Цзи. У результаті вони дійшли розуміння того, що музичне мистецтво має сприяти формуванню культурної самосвідомості китайського народу, про що свідчить тематика їхніх перших творів цього жанру, найбільш відомими серед яких стали такі пісні, як «Три бажання троянди» та «Туга за Батьківщиною» (Y Xiao, 1932).

Особливістю цих творів стало те, що, поряд із пентатонічною мелодичною основою, під впливом музичної мови європейського типу, автори стали використовувати незвичні для китайського мистецтва гармонічні звороти. Ці спроби китайські науковці-сучасники сприймали як важливий крок до поєднання національного традиційного вокального мистецтва з тенденціями до відкриття нових інтонаційних та жанрових можливостей у його розвитку (Сунь Янін, 2016).

Надалі розвиток цих тенденцій відбувався під впливом патріотичної тематики, навіяної історичними подіями – боротьбою народу за незалежність своєї країни. Це, зокрема, творчість Сянь Сінхя та його художні пісні «Гімн Жовтій ріці» і «Пісня визвольної армії» в яких поєднуються декламаційність, маршеподібна ритміка та народно-пісенна основа мелодійного матеріалу (Лі Мін, 2016).

З середини XX століття композитори починають використовувати в інструментальному акомпанементі пісень елементи імпресіонізму: гармонічну багатошаровість, фактурну прозорість та темброву делікатність. Так, зокрема, пісня Дін Шаньде «Люблю цю землю» здобула широке визнання й стала зразком застосування інноваційної гармонії, зіставлення регістрів у фортепіанному супроводі, різноманітне варіювання фактурного викладу.

Інший напрям розвитку цього жанру можна означити як неофольклорний, що зумовлено прагненням частини композиторів, зокрема

Шень Пейцзи, зберегти народнопісенну основу, ритмічну варіативність і мелодичну орнаментику. У своїх піснях Шень органічно поєднував ці риси з посилення уваги до насичення творів новими вокально-технічними завданнями, створюючи витончені художні зразки китайського камерного співу нового типу (Хе Сінь, 2004).

Починаючи з кінця XX століття, характерним для художніх пісень стає суттєве розширення жанрово-стильових меж і поглиблення їх психологічного змісту. Прикладами цього збагачення є творчість Ченя Пейцзюня та Є Цзяньїна, яких науковці відносять до неоромантичного напрямку. Для їхньої пісенної творчості характерним стає поєднання традиційної пентатоніки з розширеною тональністю та більш вільною, різноманітною ритмікою. Водночас композитори прагнуть до осмислення людських почуттів у філософському контексті, що зближує китайську художню пісню з європейською пост-романтичною традицією. Як підкреслює Вей Хайцян (2010), на цьому етапі відбувається переосмислення композиторами вокальної мелодики як способу відображення інтонаційних тонів китайської мови на їх трактування як самостійних елементів мелодії й музичної фрази. Про це свідчать такі твори, як «Осінь думи» та «Образ у сні», що вирізняються м'яким ліризмом, відчуттям внутрішньої самоти й духовного пошуку.

На початку XXI століття в Китаї формується нова творча та вокально-виконавська школа, яскравим представником якої став Тань Дунь, пісні якого здобули світове визнання. У його творах сміливо поєднуються традиційна вокальна мелодика, театральна експресія та авангардні засоби. Так, у циклі «Пісні з «Книги Пісень» композитор використовує стародавні поетичні тексти, водночас застосовуючи експериментальні звукові ефекти, поєднує фольклорні інструменти та звучання академічного вокалу. Як зазначають сучасні китайські науковці, такий підхід вивів китайську художню пісню за межі традиційного камерного жанру, перетворивши її на філософсько-музичний перформанс (Юй Сінья, 2024).

Отже, сучасна нова національна вокальна традиція ґрунтується на міжкультурному музичному мисленні, що передбачає поєднання європейської техніки *bel canto* з китайським поняттям «співу через мову» й досягається за рахунок «пристосування» типових європейських прийомів звукоутворення й вокальної артикуляції Західного типу до національно-антропологічних і мовленнєво-інтонаційних особливостей фонації китайських співаків (Лі Мін, 2016). Таким чином, на початку XXI століття тенденція до синтезу традиційної вокальної культури Китаю з європейськими технічними стандартами співу продовжує розвиватися у напрямку взаємодії двох концепцій — *bel canto* та *qing chang* («співу через почуття») (Чжу Лін, 2020).

Варто відзначити також і процес технологічної модернізації виконавської практики: використання мультимедійних засобів, візуального супроводу, сценічної пластики (Сюй Ченцзи, Н. Кьон, 2024). Крім того, сучасна китайська художня пісня, як свідчать спостереження Люй Цзяін

(2021), дедалі частіше виконання художніх пісень набуває ознак вокально-театрального перформансу, у якому голос стає носієм не лише музичного, а й розвивального, або, навпаки, філософського сенсу. Завдяки цьому інтерпретація китайської художньої пісні у ХХІ столітті постає як інтегративна художня практика, у якій поєднуються традиційна ментальність, сучасна музична мова та універсальні принципи вокального виконавства. Сучасна китайська художня пісня — це інтегративний феномен, у якому зливаються традиція та новаторство, національне й універсальне. Її розвиток визначається не лише еволюцією композиторського мислення, а й зміною виконавської парадигми: від експресивно-декламаційного стилю до внутрішньо-емоційного, рефлексивного співу, заснованого на природності звукової інтонації та осмисленні смислового підтексту поетичного слова. Саме ця синтетична природа жанру зумовлює його подальший розвиток як однієї з найбільш репрезентативних форм національного камерного мистецтва сучасного Китаю.

Отже, розвиток китайської художньої пісні від перших спроб композиторів ХХ століття до сьогодення демонструє еволюцію від національно-романтичного самовираження до міжкультурного синтезу. Зародившись під впливом європейської камерно-вокальної традиції, цей жанр поступово набув власної художньої ідентичності, у якій гармонійно поєднуються поетичність китайського слова, особливості національної мелодики й ритміки, та елементи західної гармонії і розвиненої фактури.

Узагальнюючи, зазначимо, що китайська художня пісня сьогодні постає як світоглядно-комунікативна форма вокального мистецтва, у якій реалізуються найглибші духовні, культурні та естетичні цінності китайського народу в контексті глобального музичного простору. Сучасна китайська художня пісня — це не лише форма камерного співу, а й форма культурного самовираження, що втілює глибину національного мислення, філософію природи й людяності, та водночас — відкритість до діалогу з європейською музичною традицією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Li, G. (1985). Розвиток і еволюція китайської художньої пісні. [The Development and Evolution of Chinese Art Song]. Beijing: People's Music Press.
2. Лі Мін. Особливості китайської класичної вокальної вимови та її спільні і відмінні риси з європейською вокальною школою. *Тези XVII Міжнародної наук.-практ. конф. «Молоді музикознавці»*. Київ : КІМ ім. Р. М. Глієра, 2016. С. 70–71.
3. Люй Цзяїн (2021). Нова вокальна практика Китаю в ХХ–ХХІ століттях та її естетичні основи. *Актуальні проблеми вищої музичної освіти*. Вип. № 3 (61). С. 55–60.
4. Сун Яньїн (2016). Інтеграція європейських традицій співу у вокальних шкіл Китаю : дис. ... канд. мист.: 17.00.03. Львівська нац. акад. ім. Н. В. Лисенка. Львів, 183.

5. Сюй Ченьцзі, Кьон Наталя (2024). Ефективні шляхи реформування викладання музики у вузах в епоху нових медіа. *Нове бачення освіти й досліджень. Межі освіти*. 134.

6. У Сюань (2020). Підготовка майбутніх магістрів музичного мистецтва до формування вокальної культури школярів засобами технології партисипації. Дис.... д-ра філос. Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Одеса.

7. Хе Сінъ (2004). Джерела та особливості розвитку китайських художніх пісень. *Вісник університету Чженчжоу. Гуманітарні науки*, Вип. 3. С. 98–102.

8. Чжу Лін. 2020. Інтерпретація європейської музики китайськими співаками: німецька пісенна лірика у виконанні Дільбер Юнус. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Рівне : РДГУ, Вип. 34. С. 81–88.

Han LUO,

Master's Degree Student, South Ukrainian
National Pedagogical University named
after K. D. Ushynsky

Alla HRINCHENKO,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, South Ukrainian
National Pedagogical University named
after K. D. Ushynsky

Гань ЛО,

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського

Алла ГРІНЧЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського

FOLKLORE INTONATIONS IN THE CHORAL WORKS OF UKRAINIAN COMPOSERS

Фольклорні інтонації у хорових творах українських композиторів

When we look at the history of Ukrainian musical art, we can see the dominant role of vocal and choral music among other musical forms. While instrumental music — chamber and symphonic — developed rapidly in the 20th century, relying on relatively few earlier examples, choral art has deeper and older roots. Because of

Сяо Юйфень	
Музична інтонація в творах композиторів класиків.....	195
Shao Qi	
Interpretative strategies in contemporary choral conducting: the experience of the PRC.....	197
Shi Dai	
Artistic and performing aspects of piano works interpretation.....	201
Цао Кунь	
Концепт тілесності в семантичній картині китайського танцю.....	204
Буймович М.	
Особливості акторсько-сценічної інтерпретації естрадних вокальних творів.....	207
Ходот А.	
Результати впровадження методики формування індивідуального сценічного іміджу школярів у процес навчання естрадного співу.....	209
Ян Цзяншен, Наталя Кьон	
Становлення жанру художньої пісні в мистецькому просторі Китаю.....	211
Han Luo, Hrinchenko A.	
Folklore intonations in the choral works of Ukrainian composers.....	215
Чжан Сайсін	
Регіональні контексти розвитку саксофонових шкіл в Україні.....	217
Сунь Жуй	
Феномен поліхудожньої обізнаності у категоріальному полі мистецької педагогіки.....	219
Чжу Сійн	
Транскультурна візія трансформації вищої вокальної освіти в Україні та Китаї.....	221
Ван Вейін	
Підготовка майбутніх бакалаврів музичного мистецтва до інтерпретації вокальних творів у науковому дискурсі.....	222
Чжоу Тайю	
Підготовка здобувачів-інструменталістів до дидактично-виконавської діяльності в Україні, Китаї та Польщі як наукова проблема.....	224
Калюжна О.	
Імпровізація як педагогічний інструмент у процесі музичного навчання.....	225
Степанова Л., Толстова Н.	
Musical and Poetic Interaction as the Basis for the Performance Interpretation of J. Brahms' Songs.....	228